

BELEDİYE BAŞKANLARININ MALİ VE SOSYAL HAKLARI REHBERİ

(Hazırlayan Av. Nafiye Yasemin SEZGİN)

01/04/2019

İÇİNDEKİLER

1- Belediye Başkanları Ne Zaman Göreve Başlar?	3
2- Belediye Başkanının Mali Hakları Nelerdir?	3
<i>a) Ödenek .....</i>	<i>3</i>
<i>b) Diğer Mali Haklar .....</i>	<i>4</i>
3- Sosyal Güvenlik Kurumuyla İlişkilendirilmeleri.....	4
4- Sosyal Haklar	5
<i>a) Emeklilik Hakları.....</i>	<i>6</i>
<i>b) Makam ve Görev Tazminatı .....</i>	<i>6</i>
<i>c) Pasaport Hakkı .....</i>	<i>7</i>
<i>ç) Konut Hakkı .....</i>	<i>7</i>
<i>d) İzin Hakkı ve Görevlendirilme.....</i>	<i>8</i>
<i>e) Silah Taşıma ve bulundurma Ruhsatı .....</i>	<i>8</i>
<i>f) Havaalanlarında VİP Salonlarından Yararlanma.....</i>	<i>8</i>
<i>g) Harcırah Hakkı.....</i>	<i>8</i>
5- Kimlik Belgeleri	8
6- Yararlanılan kaynaklar	8

31 Mart 2019 tarihinde gerçekleştirilen mahalli idareler seçimleri sonucunda özellikle ilk defa göreve gelen belediye başkanlarımızın mali ve sosyal hakları konusundaki temel bazı bilgiler bu çalışmada toplanarak belediyelerimizin ve başkanlarımızın bilgisine sunulmaktadır.

1- Belediye Başkanları Ne Zaman Göreve Başlar?

2972 sayılı Mahalli İdareler ile Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanununun 8'nci maddesine göre belediye başkanlarının görev süresi beş yıldır. Ancak 2972 sayılı Kanun ve 5393 sayılı Belediye Kanununda belediye başkanlığının hangi gün sona ereceği konusunda bir düzenleme yer almamaktadır.

Yargı kararlarında¹ seçimle göreve gelenlerin görev süresinin yeni seçilen göreve başlayınca kadar devam edeceği belirtilmektedir. Seçimin yapıldığı gün ile seçim sonuçlarının ilanı arasında belli bir süre geçtiği dikkate alındığında kamu hizmetlerinde sürekliliğin esas olması ilkesi gereği **yeni seçilen belediye başkanının mazbatasını alıp göreve başladığı tarihte eski belediye başkanının** görev süresi sona erecektir.

Bürokratik nezaket gereği mazbatasını alıp göreve başlayan belediye başkanının göreve başladığı tarihin yazılı olarak mülki idare amirine bildirilmesi önem arz etmektedir.

2- Belediye Başkanının Mali Hakları Nelerdir?

a) Ödenek

Belediye başkanının özlük hakları 5393 sayılı Belediye Kanununun 39'ncu maddesinde düzenlenmiş olup başkanlar, başkanlık görevi karşılığı olarak aylık ödenek almaktadırlar. Belediye başkanlarının ödeneği her belediye için eşit belirlenmemiş o belediyenin nüfusu esas alınarak gösterge rakamına bağlanmıştır.

Düzenlemeye göre Kanunda yer alan gösterge rakamlarının her yıl Devlet memurları için belirlenen aylık katsayı ile çarpımı sonucu bulunacak tutarda aylık brüt ödenek verilmektedir. (Maddedeki Ek gösterge, 2019 Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu eki K Cetvelinde belirtilen 2280 rakamı eklenmesi suretiyle belirlenmektedir.)

Belediye başkanlarının ödeneğinin peşin ya da izleyen aybaşında ödenmesi konusunda bir düzenleme bulunmamaktadır. Bununla birlikte belediye başkanlarının sosyal hak ve yardımlar bakımından memur gibi değerlendirildikleri dikkate alındığında belediye başkanının ödeneğinin **peşin olarak verilmesi de** mümkündür.

Belediye başkanları **görevli, izinli ve hasta** olduğu sürelerde de ödeneğini almaya devam edeceklerdir.

Belediye başkanı seçilmeden önce kendilerine emekli aylığı bağlanan belediye başkanları 5355 sayılı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun 30'ncu maddesine göre **emekli maaşları kesilmeksizin belediye başkanı ödeneği de almaya devam edeceklerdir.**

Belediye başkanlığı yapmış olanların personel kanunlarına tabi bir göreve atanmaları halinde belediye başkanlığında geçen süreler memuriyette geçmiş gibi değerlendirilerek derece ve kademe ilerlemesinde sayılacaktır. Ancak daha önce belediye başkanlığı görevinde bulunmak doğrudan Devlet memurluğuna atanmak için bir hak teşkil etmeyecektir.

¹ Danıştay 5. Dairesinin 30.11.2007 gün ve E:2005/1003, K.2007/6535 sayılı Kararı

b) Diğer Mali Haklar

Belediye başkanları aylık ödenekle birlikte 5393 sayılı Kanununun 32'nci maddesine göre meclis ve komisyon toplantılarına katıldıkları günler için “**huzur hakkı**” ve bu Kanunun 36'ncı maddesine göre de encümen toplantılarına katılması nedeniyle “**encümen ödeneği**” almaktadır.

5393 sayılı Kanunun 38'nci maddesine göre belediyenin en üst amiri olarak belediyeyi temsil yetkisini haiz olması nedeniyle belediye başkanı, belediyenin ortağı olduğu şirketlerde belediye tüzel kişiliğini temsilen yönetim kurulunda görev almaları halinde bu görevler karşılığında da huzur hakkı alabilmektedirler.

Maliye Bakanlığının 08.08.2012 tarihli ve B.07.0 BMK.0.15 -115468-127 sayılı yazısından teyit edildiği üzere belediye başkanlarının ikinci görevlerine bir sınır getirilmemiş (631 sayılı KHK'nın 12'nci maddesi) olduğundan belediye başkanı birden fazla şirket yönetim kurulunda görev alabilmektedir.

3- Sosyal Güvenlik Kurumuyla İlişkilendirilmeleri

Belediye başkanlarımız göreve gelmelerini takiben **zorunlu olarak** 5510 sayılı Kanunun 4/(c) kapsamına alınmakta ve ilişkilendirilmek istedikleri sosyal güvenlik kurumu bakımından takdir hakları bulunmamaktadır.

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun yürürlüğe girdiği 2008 yılı Ekim ayı başından önce 5434 sayılı Kanuna tabi hizmeti bulunanlar (yedek subaylık, vekillik hizmeti, ya da 5434 sayılı Kanuna tabi göreve başlayan adına emeklilik keseneği ve kurum karşılığı kesilmeden görevinden ayrılanlar dâhil) hakkında 5510 sayılı Kanunun Geçici 4'ncü maddesi uyarınca **5434 sayılı Kanun hükümleri** uygulanacaktır.

Buna göre, 31.03.2019 tarihinde yapılan Mahalli İdareler Genel Seçimleri sonucunda, belediye başkanlığına seçilenlerden;

- 2008 yılı Ekim ayı başından önce 5434 sayılı Kanuna tabi hizmeti bulunmayanlar seçimlerin yapıldığı 31. 03.2019 tarihinden ,
- 2008 yılı Ekim ayı başından önce 5434 sayılı Kanuna tabi hizmeti olanlar ise seçimlerin yapıldığı tarihi takip eden aybaşı olan 15.04.2019 tarihinden,

İtibaren isteklerine bakılmaksızın 5510 sayılı Kanunun 4'ncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi uyarınca sigortalı sayılacaklardır.

31.03.2019 tarihinde yapılan seçim sonucunda belediye başkanı seçilenlerin 31.03.2019 tarihi itibari ile tescilinin yapılarak işe giriş bildirgelerinin, görev süresi sona erenlerin ise işten ayrılışlarının yine aynı tarih itibari ile yapılarak işten ayrılış bildirgelerinin yasal süre içinde gönderilmesi gerekmektedir.

Belediye başkanı olarak görev yapmakta iken 31.03.2019 tarihinde yapılan seçimler sonucunda yeniden belediye başkanlığına seçilenlerin ilgileri devam ettirilerek prim/emeklilik keseneği ve kurum karşılıkları gönderilmeye devam edecektir.

Yaşlılık veya Emeklilik Aylığı Almakta İken Belediye Başkanlığına Seçilenler

Yaşlılık veya Emeklilik aylığı almakta iken belediye başkanlığına seçilenlerin belediye başkanlarının yararlandığı emeklilik haklarından yararlanmak istemeleri halinde 5510 sayılı Kanunun 4'ncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında sigortalı olmak için Sosyal Güvenlik Kurumuna yazılı olarak başvurmaları gerekmektedir.

Bu başkanlarımızdan;

2008 yılı Ekim ayı başından önce 5434 sayılı Kanuna tabi hizmeti bulunmayanların dilekçelerinin Sosyal Güvenlik Kurumu kayıtlarına geçtiği tarihten,

2008 yılı Ekim ayı başından önce 5434 sayılı Kanuna tabi hizmeti bulunanların ise dilekçelerinin Kurum kayıtlarına geçtiği tarihi takip eden aybaşından,

İtibaren yaşlılık veya emeklilik aylıkları kesilmek suretiyle 5510 sayılı Kanunun 4'ncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında sigortalı sayılacaklardır.

5510 sayılı Kanunun 4'ncü maddesinin (c) bendi kapsamında sigortalı olanların prime esas kazançlarının hesabında, büyükşehir belediye başkanları için bakanlık genel müdürünün, diğer belediye başkanları için ise öğrenim durumlarına göre yükselebilecekleri dereceyi aşmamak kaydıyla Mülki İdare Hizmetleri Sınıfı bölümünün (d) bendinde belirtilenlerin prime esas kazançları toplamı üzerinden prim tutarları hesaplanacaktır.

Daha önce 5434 sayılı Kanunla ilgilendirilenler bakımından ise 5434 sayılı Kanunun mülga ek 48'nci maddesinin (b) fıkrası uyarınca belediye başkanlığına seçildikleri tarih itibari ile yapılacak intibakları sonucu bulunacak emeklilik keseneğine esas aylık kademe ve derece tutarına mülki idare amirliği hizmetleri sınıfındaki aynı derece için belirlenen ek gösterge rakamı da eklenmek suretiyle bulunacak tutar üzerinden emeklilik keseneği ve kurum karşılığı kesilerek gönderilecektir.

Mahalli idareler seçimini takiben belediye başkanlığına seçilenlerin Sosyal Güvenlik Kurumu ile sigortalılık ilgilerinin kurulabilmesi ve adlarına ödenecek prim tutarının tespit edilerek bildirilebilmesi için belediye başkanlarının;

- Askerlik terhis belgesi örneği
- Son öğrenim durumunu gösterir belge örneği,
- Belediye başkanı seçilmeden önce 5510 sayılı Kanunun 4'üncü maddesinin (a) ve (b) bendine tabi olarak geçen hizmetleri varsa hizmetin hangi il sınırları dâhilinde geçtiğinin ve sigorta sicil numarasının

Kuruma bildirilmesi gerekmektedir.

4- Sosyal Haklar

5393 sayılı kanunun 39'ncü maddesinde belediye başkanlarının ödenek dışında ne tür sosyal hak ve yardımlardan yararlanacakları düzenlenmiştir. Bu madde hükmü gereği 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu uyarınca Devlet memurları ve bakmakla yükümlü buldukları için uygulanan sosyal hak ve yardımlar;

- Aile yardımı
- Doğum Yardımı
- Ölüm Yardımı
- Tedavi yardımı
- Yiyecek yardımı

aynı esas ve usullere göre belediye başkanları ve bakmakla yükümlü buldukları için de uygulanacaktır.

a) Emeklilik Hakları

Yukarıda da belirtildiği üzere belediye başkanlarımız göreve gelmelerini takiben **zorunlu olarak** 5510 Sayılı Kanununun 4/ (c) kapsamına alınmaktadır.

Mülga 5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanunu'nun halen yürürlükte bulunan Ek 48'inci maddesinin (b) fıkrasının birinci bendinde; belediye başkanı olarak iştirakçilikleri devam edenlere, genel idare hizmetleri sınıfında görev yapan genel müdürler için belirlenen ek gösterge rakamını ve öğrenim durumlarına göre yükselebilecekleri dereceyi geçmemek üzere emekli keseneklerine esas aylık dereceleri itibarıyla mülki idare amirliği hizmetleri sınıfı için tespit edilen ek gösterge rakamları uygulanacağı hüküm altına alınmıştır.

5434 sayılı Kanun kapsamında ilişkilendirilen tüm belediye başkanlarının büyükşehir, il, ilçe ve belde ayrımı yapılmaksızın emekli keseneği hesabında, 657 sayılı Kanunun I Sayılı Cetvelinde mülki idare amirliği hizmetleri sınıfında yer alan ek göstergeler dikkate alınarak emekli kesenekleri kesilmektedir.

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 80'inci maddesinin üçüncü fıkrasının (d) bendi hükmüne göre 2008 yılı Ekim ayı başından sonra ilk defa belediye başkanı seçilip, bu tarihten önce **Emekli Sandığı ile hiç ilişkilendirilmemiş** belediye başkanlarının prime esas kazançlarının hesabında; büyükşehir belediye başkanları için bakanlık genel müdürünün, diğer belediye başkanları için ise öğrenim durumları itibarıyla 657 sayılı Kanuna göre yükselebilecekleri dereceyi aşmamak kaydıyla, 657 sayılı Kanuna ekli (I) sayılı ek gösterge cetvelinin "VIII. Mülki İdare Amirliği Hizmetleri Sınıfı" bölümünün (d) bendinde belirtilenlerin prime esas kazançları esas alınacaktır.

Bu düzenleme nedeni ile ilk defa 4/1-c sigortası olan büyükşehir belediye başkanının emeklilikte ek göstergesi 6.400 iken hakkında 5434 sayılı Kanun hükümleri uygulanan büyükşehir belediye başkanının emeklilikte hak kazanacağı en yüksek ek gösterge rakamı 4.800 olacaktır.

5510 sayılı Kanununun 48'inci maddesine göre belediye başkanlığı sırasında emekliye ayrılan belediye başkanlarının emeklilik işlemleri encümen kararı ile tekemmül ettirilecektir. 5434 sayılı Emekli Sandığı Kanununun 89'ncü maddesi uyarınca da belediye başkanlarına emekli ikramiyesi verilmekte olup bu ikramiye SGK tarafından ödenecek ve daha sonra belediyeden tahsil edilecektir.

b) Makam ve Görev Tazminatı

Belediye başkanlarının belediye başkanlığından emekli olmaları halinde şartlarını taşımak kaydıyla makam tazminatı ve bu tazminata bağlı olarak ödenecek görev ve temsil tazminatları ödenecektir. Bu tazminatların verilmesi usulleri 5434 sayılı Kanunun Ek 68'inci maddesinde belirlenmiştir. Bu düzenlemeye göre makam tazminatı ödenmesini gerektiren görevlerde toplam iki yıl bulunduktan sonra emekliye ayrılanlara makam tazminatı, belediye başkanlığı görevinden ayrıldıktan sonra ise görev tazminatı ödenecektir.

Yine bu madde uyarınca temsil veya görev tazminatları yönetim ve denetim kurulu üyelikleri dahil üzere kamu kesiminde her ne suretle olursa olsun aylık veya ücret alıp almadıklarına bakılmaksızın bu görevleri devam ettiği sürece ödenemeyecektir. Dolayısıyla görev tazminatı ancak belediye başkanlığı görevinden ayrıldıktan sonra alınabilmektedir. Görev tazminatının bağlanabilmesi için belediye başkanlığı görevinden ayrıldıktan sonra SGK'ya verilecek dilekçe ile görev tazminatı ödenmesinin talep edilmesi gerekmektedir.

5510 sayılı Kanunun yürürlük tarihinden önce belediye başkanlığı yapmış olanlar (SSK veya BAĞ-KUR'lu ayırımı yapılmaksızın) maddede öngörülen şartlarla makam tazminatı ve buna bağlı olarak temsil veya görev tazminatı almaya hak kazanmakta iken, 2008 yılından sonra belediye başkanlığı yapanlar, bu haktan yararlanamamaktadır. **Memuriyetle ilişiği olan belediye başkanları bu durumdan etkilenmemektedir.**

Düzenlemeye göre

- 1- 5510 sayılı Kanunun yürürlük tarihi olan 01.10.2008 tarihinden önce, seçimler neticesinde belediye başkanı olarak görev yapmış olmak,
- 2- 5434 sayılı Kanunun 39' uncu maddesinde yer alan;
  - kadın, erkek ayırt etmeksizin 25 hizmet yılının bulunması, yani 9000 günün dolmuş olması ve kadın ise 58, erkek ise 60 yaşın doldurulmuş bulunması veya
  - kadın ve erkek her ikisinin de 15 hizmet yılının bulunması, yani 5400 günün dolmuş olması ve her ikisi içinde 61 yaşın doldurulmuş bulunması

şartlarını taşımak kaydıyla 5434 sayılı Kanun'un 68 inci maddesinde belirtilen şartlar da dikkate alınarak, emsali belediye başkanının almakta olduğu makam tazminatı ve buna bağlı olarak temsil veya görev tazminatı tutarı, almakta oldukları emeklilik veya yaşlılık aylıklarına ilâve edilmek suretiyle ödenmektedir.

Emeklilik aylığı almakta olanlardan;

- Yukarıda sayılan şartları taşıyanlar 01.10.2008 tarihinden itibaren,
- Yukarıda sayılan şartları taşımayanlar ise, söz konusu şartları taşıdıkları tarihten itibaren,

tazminat alabilmektedirler.

Belediye başkanlığı sırasında emeklilik hakkını kazanamamış belediye başkanlarımız görevden ayrıldıktan sonra da prim ödeyerek belediye başkanı olarak iştirakçiliklerini devam ettirmek suretiyle belediye başkanlığından emekliye ayrılabilirler.

c) Pasaport Hakkı

5682 sayılı Pasaport Kanununun 13'ncü maddesine göre büyükşehir belediye başkanlarına "diplomatik pasaport", 14'ncü maddesine göre de İl ve ilçe belediye başkanları **sadece görevleri süresince** hususi damgalı (yeşil) pasaport verilmektedir.

Belde belediye başkanlarına ise görevleriyle sınırlı olarak dahi hususi damgalı pasaport kullanma hakkı verilmemiştir.

Kanunun 14. maddesinde yapılan değişiklikle görevden sonraki hususi damgalı pasaport kullanabilme hakkı sadece **belediye başkanı iken 1'inci derece kadro ile emekliliğe hak kazanmış olan belediye başkanlarına tanınmıştır.**

ç) Konut Hakkı

2946 sayılı kamu Konutları Kanununa istinaden çıkarılan Kamu Konutları Yönetmeliği'nin 8'nci maddesi hükmüne göre belediye başkanları görev tahsisli kamu konutu tahsis edilecekler arasında sayılmıştır. Büyükşehir belediye başkanları da eşyalı görev tahsisli kamu konutu tahsis edilecekler arasında gösterilmiştir.

d) İzin Hakkı ve Görevlendirilme

5393 sayılı Belediye Kanununda belediye başkanının izninden bahsedilmekle birlikte izni kullanma usulü ve izin süresi hakkında herhangi bir hüküm bulunmamaktadır. Belediye başkanları kendi izin ve görevlendirilmelerini belediyenin en üst amiri sıfatıyla kendileri imzalayacaklardır. Kanunda belediye başkanlarının izin ve görevlendirilmelerinde herhangi bir makamın onayı ve izni aranmamaktadır.

İzin zamanı ve sürelerinin takdiri kendisinde olmakla birlikte izinlerin belediye hizmetlerini aksatmamasına dikkat etmek ve zorunluluk olmamakla beraber, yönetim sorumluluğu ve nezaket kuralları gereği iznin başlayış ve bitiş tarihlerinin o yerin mülki idare amirine bildirilmesi uygun olacaktır.

e) Silah Taşıma ve bulundurma Ruhsatı

Belediye başkanları görevleri süresince ve görevleri sona erdikten sonra harç ödemeksizin silah taşıma veya mesken ya da işyerinde bulundurma hakkına sahiptirler. Bu istisna bir silah için geçerli olup bunun dışında edinilecek silahlar için bir defaya mahsus harç alınmaktadır.

f) Havaalanlarında VIP Salonlarından Yararlanma

Başbakanlığın 10.03.1993 tarihli genelgesi doğrultusunda büyük şehir ve il belediye başkanları havaalanlarında vip salonlarından yararlanabilmektedirler.

g) Harcırah Hakkı

657 sayılı Devlet memurları Kanununun 177'nci maddesinin Devlet memurlarından bir görevin ifası için sürekli veya geçici olarak görev yerlerinden ayrılanların yol giderleri ve gündeliklerinin yolluklar hakkındaki özel kanun hükümlerine göre ödeneceği hükmü uyarınca Belediye başkanlarının görevli olarak belde dışına veya yurt dışına çıkmaları halinde 6245 sayılı Harcırah Kanunu hükümlerine göre yevmiye, yol, konaklama giderleri ödenecektir.

5- Kimlik Belgeleri

Türkiye Belediyeler Birliği Tüzüğü'nün 7'nci maddesi ve İçişleri Bakanlığı' nın 19.07.2001 tarih ve B050MAH.065.00.02(50-51)01-80900 sayılı genelgesi uyarınca belediye başkanlarımızın talepleri halinde (talep yazısı ile birlikte mazbata fotokopisi nüfus cüzdan fotokopisi ve bir adet resmin Birliğimize gönderilmesi gerekmektedir.) belediye başkanı kimlikleri Türkiye Belediyeler Birliği tarafından ücretsiz olarak kendilerine verilmektedir.

6- Yararlanılan kaynaklar

GÜNGÖR H. 2013. Belediyenin Organları Meclis, Encümen, Başkan
ŞİMŞEK A. 2015 Belediye Başkanlarının Sosyal Güvenliği